

lighed ved at gaa med til Folketingets Affattelse, ligger det ganske sikkert i, at man ser noget for snævert paa dette Forhold. Jeg tror, at man er noget for tilbøjelig til at bedømme denne Lov efter dens øjeblikkelige Virkninger, og jeg skal villig indrømme, at hvis denne Lov ikke fik anden Betydning end at give et Antal Husmænd og Indsiddere et Stykke Jord at sysle med, vilde Loven ganske sikkert blive en Skuffelse og ikke mindst for dem, der sidde i en Indsidderstue med en saadan Jordlod. Nej, man maa søge denne Lovs Betydning længere ude, i næste Generation eller endnu længere ude, naar de Børn, der vokse op i disse smaa Hjem, træde ud i Livet som voksne Mennesker. Det er min Overbevisning, at de i disse praktiske smaa Hjem ville faa et praktisk Syn paa Livets Forhold, saa de bedre ville forstaa de samfundsnedbrydende Magter, der ere oppe. De ville forstaa mange Ting, som man ikke forstaa i et almindeligt Landarbejderhjem nu om Stunder. Lovens Betydning ligger deri, at vi faa en Slægt, der bedre forstaaer hele Samfundsmaskineriet end den nuværende. Enhver, der kender noget til disse Forhold, ved, at der aandeligt talt er, om jeg saa maa sige, lavt til Loftet i saadanne Indsiddershjem. Der er alt for lidt aandelig og legemlig Beskæftigelse for Børn, og det skal ikke udvikle Personligheden. Det er dernæst klart, at naar alt, hvad der skal skaffes til Husholdningen, skal købes med Penge fra Familieforsørgerens Arbejdsfortjeneste, vil der være mange Savn til Stede i et saadant Hjem, der ikke kendes i et Hjem, hvortil der er knyttet et lille Agerbrug. Og det er ogsaa klart, at de Børn, som vokse op under disse Forhold, maa mange Gange faa et bittert Syn paa Samfundsforholdene, og deraf er det en naturlig Følge, at de ogsaa blive et let Bytte for de samfundsnedbrydende Retninger, navnlig Socialismen. — Helt anderledes stiller Forholdet sig i et lille Hjem, hvortil der er knyttet Landbrug. Der er fuldt op af praktisk, aandeligt og legemligt Arbejde for Børnene. Der lære de fra bitte smaa af at handle paa egen Haand, idet der er tusinde Ting baade i Stald og i Mark, som stille Krav til selvstændig Tænkning, og dette mener jeg man maa tillægge overordentlig stor Betydning, at de saaledes lære at tænke og handle selvstændigt. Men de lære andet, som har endnu større Betydning. De faa en praktisk Forstaaelse af, hvad det vil sige at eje og besidde noget. De lære ikke blot at forstaa Behageligheden ved at

besidde noget, Glæden ved at frede om denne Besiddelse, ved at udvikle og forbedre den, men de lære ogsaa at forstaa, at der knytter sig baade Pligter og Byrder og ogsaa Ansvar til Besiddelsen, og dette, mener jeg, man særlig bør lægge Mærke til. Thi det er nemlig Socialismens Hovedagitationsnummer nu om Stunder at fremstille Besiddelsen som rummende alle Samfundsgoder, hvorimod Pligter og Byrder ere noget, man slet ikke kender, naar man i det hele taget regnes til de besiddende. Samfundsforholdene her i Landet have jo desværre, det lader sig ikke nægte, udviklet sig paa en uheldig Maade. Vi se, hvorledes Kapitalen i stigende Grad tager Produktionen i sin Haand, hvorledes det ene lille selvstændige Erhverv efter det andet gaar til Grunde ved denne Stordrift. Man ser ogsaa, hvorledes der i Kølvanet af denne Stordrift opvokser en stor besiddelsesløs Arbejderbefolkning, som lige har fra Haanden i Munden, og at den bliver et let Bytte for Socialismen, mener jeg er naturligt. Vi ere jo alle enige om, at den socialistiske Lære er fordærlig, og vi ere ganske sikkert ogsaa alle enige om, at den bør bekæmpes ved alle de Midler, som staa til vor Raadighed. Men saa snart det gælder om at finde Midler til dens Bekæmpelse, bryder Uenigheden frem over hele Linien. Det Middel, der er anbefalet ogsaa af dette høje Ting, at man vedvarende skulde beskytte Stordriften, for at den derigennem skulde kunne lønne sine Arbejdere saa meget bedre og derved modvirke Socialismen, har ikke meget paa sig; thi det er dog sikkert en Kendsgerning, at Socialismen netop har faaet Fart her i Landet, siden vi kom ind paa Stordriften. Stordriften og Socialismen vil jeg kalde et siamesisk Tvillingpar, som i den Grad er vokset sammen, at de absolut maa holde Fodslag gennem Livet; den ene Tvillingbroder kan ikke gøre et Skridt frem eller tilbage, uden at den anden følger efter. — Ej heller mener jeg, det nytter stort at holde oplysende Foredrag for Arbejderne og fortælle dem, hvor fordærlig Socialismen er. Det er der ingen, der tror paa. — Vi maa derfor se at finde virksomme Midler, naar vi alle erkende, at Socialismen bør bekæmpes. Det mest virksomme vilde være at standse selve Socialismens Livskilde; men det blive vi ikke let enige om. Derfor mener jeg, at man maa kunne blive enig om det næstbedste Middel, og det er det, Lovforslaget anviser: at søge at skabe en besiddende Arbejderbefolkning, som har fuld Forstaaelse af, hvad Besiddelse be-